

Warszawa, data: 18 września 2024 r.

Zatwierdzam

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

Zasady wydawania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii w trybie art. 20a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, z późn. zm.; dalej: uzppr) dla działań pod kątem finansowania z rezerwy ogólnej budżetu państwa cz. 81

A. Podstawa prawna i pozyskanie środków dotacji.

Zgodnie z zapisami art. 20a uzppr, działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, nieujęte w regionalnym programie operacyjnym lub programie służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanym przez zarząd województwa, mogą być finansowane z dotacji celowych budżetu państwa w przypadku, jeżeli działania te:

- 1) trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub
- 2) pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa.

Przekazanie dotacji celowej, o której mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie umowy zawartej przez właściwego miejscowo wojewodę, z jednostkami samorządu terytorialnego, na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych. Warto zwrócić uwagę, że **decyzję o przyznaniu środków z rezerwy ogólnej na takie działanie pozostaje w gestii Prezesa Rady Ministrów. Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego wydaje jedynie opinię dot. spełnienia przez wnioskodawcę wszystkich przesłanek wynikających z art. 20a uzppr**, stanowiącej podstawę dla udzielenia dotacji.

B. Opinia w trybie art. 20a uzppr a pozyskanie środków dotacji

1. Pozytywna opinia ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie art. 20a uzppr stanowi warunek sine qua non dla przekazania przez dysponenta do właściwej JST dotacji celowej. Ze względu na bardzo ogólny charakter przesłanek wynikających z art. 20a uzppr, MFiPR w znaczącej części przypadków (jak wskazuje dotychczasowe doświadczenie) wydaje decyzję pozytywną, nie mając podstaw do wydania opinii negatywnej, ponieważ JST spełnia wymogi wynikające z art. 20a uzppr. Jednak, gdy wniosek w sposób niejasny określa działanie, jego zakres, finansowanie lub termin wykonania, MFiPR wydaje decyzję pozytywną z zastrzeżeniami, które powinny zostać dokładniej zbadane przed wydaniem decyzji.

2. Opinie pozytywne wydawane są z uwzględnieniem przepisów ustawy o finansach publicznych, charakteru rezerwy celowej cz. 81 oraz przepisów o pomocy publicznej, w przypadku gdy:
- a) działanie ma charakter inwestycyjny, chyba że w zakresie rzeczowym działania uwzględniono – obok wydatków majątkowych – wydatki związane z przygotowaniem/opracowaniem dokumentacji projektowej,
 - b) na moment wnioskowania do dysponenta o wsparcie w formie dotacji, wnioskodawca nie zawarł żadnej umowy z wykonawcą/dostawcą dotyczącej realizacji działania (nie dotyczy zobowiązań podjętych przez wnioskodawcę dotyczących przygotowania do realizacji działania np. przygotowanie dokumentacji projektowej),
 - c) działanie nie jest objęte finansowaniem w formie dotacji z budżetu państwa,
 - d) wnioskowana kwota dotacji celowej z budżetu państwa w finansowaniu działania stanowi do 80% wartości wydatków kwalifikowalnych (co oznacza, że JST zapewnia wkład własny w wysokości co najmniej 20% wartości działania), chyba że inne przepisy (np. art. 42 ust. 3 w odniesieniu do zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych) wskazują maksymalny dopuszczalny poziom dotacji celowej niższy niż 80%, z zastrzeżeniem pkt e; zasada ta dotyczy każdego roku realizacji działania,
 - e) w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się równolegle lub będzie występował o wsparcie z innych źródeł finansowania¹, weryfikacja wniosku o wydanie opinii zostaje wstrzymana do czasu dostarczenia przez wnioskodawcę za pośrednictwem dysponenta informacji o wyniku aplikowania o to wsparcie,
 - f) wnioskowana dotacja nie stanowi pomocy publicznej w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej ani pomocy de minimis.

C. Warunki dla pozyskania pozytywnej opinii w trybie art. 20a uzppr

Działanie może uzyskać pozytywną opinię w trybie art. 20a uzppr, o ile to działanie lub wniosek jego dotyczący spełniają następujące warunki:

1. w związku z art. 20a uzppr:
 - a) wnioskodawcą ubiegającym się o dofinansowanie w formie dotacji jest jednostka samorządu terytorialnego, tj. gmina, powiat albo województwo,
 - b) działanie, o którego finansowanie w formie dotacji ubiega się JST, stanowi zadanie własne danej JST (zgodnie z zadaniami JST poszczególnych szczebli wynikającymi odpowiednio z ustawy o samorządzie gminnym, powiatowym lub wojewódzkim),
 - c) wszystkie wydatki wykazane z zakresie rzeczowym działania wynikają z i są niezbędne do realizacji zadań własnych danej JST,
 - d) działanie nie było, nie jest i nie będzie w żadnym zakresie objęte dofinansowaniem ze środków regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji

¹ Jeżeli dana JST (lub jednostka jej podległa) jest w trakcie aplikowania o środki z innego źródła finansowania bądź aplikowała i oczekuje na decyzję o otrzymaniu wsparcia finansowego na realizację zadania, informacja taka powinna obowiązkowo zostać uwzględniona w dokumentacji przekazywanej wraz z wnioskiem o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr.

umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa,

- e) działanie stanowi działanie z zakresu polityki rozwoju,
 - f) działanie będzie trwale przyczyniać się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu lub będzie pozostawać w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa, w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa,
 - g) wsparcie działania z rezerwy ogólnej budżetu państwa powinno stanowić wsparcie **w sytuacjach nagłych, o pilnym charakterze**, których wystąpienia nie można było przewidzieć, a które wymagają natychmiastowego wsparcia finansowego, z uwzględnieniem przepisów właściwych dla dotacji celowej. JST będące wnioskodawcą zobowiązane jest wykazać taki charakter działania, zaś wojewoda występujący o wydanie opinii w trybie 20a uzppr zobowiązany jest je w tym zakresie ocenić.
2. W przypadku wydania opinii pozytywnej, z zastrzeżeniami, najczęstszym powodem występowania zastrzeżeń mogą być m.in.:
- g) brak wymaganych oświadczeń i dokumentów obligatoryjnie wymaganych do wydania opinii w trybie art. 20a,
 - h) niejasność przekazanych danych finansowych dotyczących realizacji zadania, niejednokrotnie dane te uniemożliwiają określenie faktycznej wartości inwestycji i wkładu własnego JST,
 - i) możliwość występowania pomocy publicznej,
 - j) przekazanie dokumentacji, która nie pozwala na stwierdzenie kiedy rozpoczęła się inwestycja oraz co faktycznie jest przedmiotem inwestycji, co uniemożliwia określenie jej charakteru,
 - k) niemożliwość do spełnienia termin realizacji inwestycji,
 - l) deklarowanie przez wnioskodawcę jedynie możliwości poniesienia wydatków, a nie realizacji zadania w roku, którego dotyczy rezerwa,
 - m) możliwość ubiegania się o dofinansowanie z innych źródeł finansowania.

D. Dokumentacja niezbędna przy wnioskowaniu o uzyskanie opinii w trybie art. 20a uzppr

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię na podstawie **złożonego przez dysponenta części budżetowej** (właściwego miejscowo wojewodę) wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr zawierającego opinię dysponenta co do zasadności realizacji działania z finansowaniem z dotacji celowej budżetu państwa, wraz z następującą dokumentacją:

- 1) opisem działania wraz z uzasadnieniem realizacji działania w zakresie i terminie wynikającym z harmonogramu rzeczowo-finansowego i informacją co do tego, czy działanie wpisuje się w zadanie własne JST,
- 2) uzasadnieniem dla wnioskowania o dotację celową z budżetu państwa,

- 3) opisem wpływu działania na podniesienie rozwoju i konkurencyjności regionu lub związku z działaniami realizowanymi w ramach programu regionalnego (komplementarność z działaniami finansowanymi z programu regionalnego realizowanymi przez daną JST lub jednostki jej podległe, przez nią nadzorowane itp.),
- 4) opinią właściwego miejscowo zarządu województwa co do zgodności działania ze strategią rozwoju województwa oraz informacją, że działanie nie było, nie jest i nie będzie ujęte w regionalnym programie operacyjnym lub programie służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanym przez zarząd województwa, tj. w Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020 oraz programie Fundusze Europejskie 2021-2027 dla danego województwa,
- 5) harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji działania uwzględniającym całość działania,
- 6) opisem wszystkich źródeł finansowania działania wraz z wyszczególnieniem kwot w podziale na poszczególne lata realizacji działania,
- 7) oświadczeniem jednostki samorządu terytorialnego o zabezpieczeniu/posiadaniu środków na bieżący rok budżetowy na realizację działania (Uwaga! Zabezpieczenie środków w uchwale budżetowej jest konieczne na etapie podpisywania umowy dotacji z dysponentem),
- 8) oświadczeniem danej JST o tym, że działanie w żadnym zakresie nie było, nie jest i nie będzie finansowane z regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa,
- 9) w zależności od zakresu rzeczowego zadania - prawo do dysponowania gruntem, na którym ma być lub jest realizowane zadanie,

E. Weryfikacja przez MFiPR wniosków o wydanie opinii oraz wydawanie opinii w trybie art. 20a uzppr

1. MFiPR weryfikuje wnioski w oparciu o przesłaną dokumentację.
2. W razie identyfikacji przez MFiPR braków w dokumentacji lub wątpliwości co do informacji zawartych w dokumentacji, MFiPR może odstąpić od wydania opinii.
3. Każdorazowo po wpływie wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr, MFiPR bierze pod uwagę opinię odpowiedniego merytorycznie resortu (w zależności od przedmiotu zadania).
4. Przepis art. 20a uzppr nie powinien służyć do „obchodzenia” dostępnych instrumentów wsparcia realizowanych w oparciu o inne przepisy – możliwość aplikowania o środki z innych źródeł, co do zasady skutkuje odstąpieniem od wydania opinii, chyba że realizacja działania była niemożliwa do przewidzenia i zaplanowania przez wnioskodawcę.
5. Spełnienie warunków, o których mowa w części C niniejszych Zasad, nie skutkuje dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego koniecznością wydania pozytywnej opinii w trybie art. 20a uzppr.
6. KPRM wydaje decyzję w trybie art. 20a uzppr mając na uwadze dostępną na dany rok budżetowy kwotę na finansowanie nowych zobowiązań w ramach rezerwy ogólnej

budżetu państwa cz. 81.

F. Dodatkowe uwarunkowania dla dotacji celowej z rezerwy ogólnej budżetu państwa cz. 81

1. Wydanie opinii przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego nie jest równoznaczne z przyznaniem środków z budżetu państwa na przedmiotowe działanie
2. W przypadku przyznania środków z rezerwy ogólnej to dysponent jest odpowiedzialny za prawidłowe udzielenie oraz rozliczenie dotacji celowej, zarówno w kontekście wszystkich przesłanek wynikających z art. 20a uzppr stanowiącego podstawę dla udzielenia dotacji, jak również przepisów właściwych dla dotacji celowych z budżetu państwa, w szczególności ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. z 2010 r. nr 238 poz. 1579).
3. Dotacja celowa nie może być przeznaczona na refundację wydatków.
4. W przypadku wzrostu wartości wydatków w ramach działania, kwota dotacji z budżetu państwa nie ulega zwiększeniu, co oznacza, że wszelkie wzrosty kosztów pokrywa wnioskodawca ze środków własnych. Jeżeli natomiast wartość zadania okaże się niższa niż zakładana na etapie wnioskowania o dotację, kwota dotacji ulega proporcjonalnemu zmniejszeniu.
5. VAT może stanowić wydatek w ramach działania w przypadku gdy wnioskodawca nie może go odzyskać.
6. Rezerwa ogólna budżetu państwa cz. 81 ma charakter roczny, tzn. realizowane zadanie musi dotyczyć wyłącznie roku, w którym składany jest wniosek o przyznanie środków z rezerwy. Tym samym, złożenie wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr dla zadania, realizowanego w innym roku niż bieżący, nie może podlegać dalszemu procedowaniu.
7. Wnioski powinny być składane z wyprzedzeniem uwzględniającym przeprowadzenie kompleksowej procedury ich rozpatrzenia. W przypadkach, gdy dysponentem części budżetowej jest właściwy miejscowo wojewoda, wnioski o udzielenie dotacji w ramach rezerwy ogólnej budżetu państwa powinny być składane do KPRM z zachowaniem terminów umożliwiających ich przeprosowanie oraz wydanie decyzji Ministra Finansów, odpowiednio do 15 listopada - dla zadań zleconych oraz do 30 listopada - dla zadań własnych.
8. Złożenie wniosku o wydanie opinii w trybie art. 20a uzppr każdorazowo powinno być poprzedzone analizą przez dysponenta w zakresie:
 - a) poprawności i kompletności wniosku w kontekście niniejszych Zasad,
 - b) spójności danych zawartych we wniosku i dokumentacji,
 - c) zgodności montażu finansowego,
 - d) spełnienia przesłanek wynikających z wnioskowanej podstawy prawnej i źródła finansowania,
 - e) możliwości ubiegania się o dofinansowanie z innych źródeł finansowania.